Овсюк Н. В.,
д.е.н., професор,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Долгополова О. Д.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти;
Національна академія статистики, обліку та аудиту (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Оптимізувати розрахункові операції з покупцями та замовниками може управління дебіторською заборгованістю та відповідна організація облікової роботи. *Для цього суб'єкту господарювання необхідно здійснювати наступні заходи:*

− вибір умов продажу, що забезпечують гарантоване надходження грошових коштів за одержані товари, виконані роботи та надані послуги;

− обмеження допустимого рівня дебіторської заборгованості;

− визначення системи знижок і надбавок для різних груп покупців та замовників;

− прискорення вимоги боргів;

− здійснення оцінки упущених альтернатив від можливого використання коштів «законсервованих» у дебіторській заборгованості за результатами розрахунків з покупцями та замовниками [1].

Розмір дебіторської заборгованості визначається умовами підприємства щодо розрахунків зі своїми клієнтами (покупцями та замовниками). Якщо умови суворі, менше клієнтів купують роботи та послуги в кредит, зменшується обсяг реалізації, отже, знижується величина заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками. З іншого боку, якщо розрахункові умови послаблюються, з'являється більше покупців та замовників, зростає обсяг реалізації і сума дебіторської заборгованості за розрахунками з ними. Послаблення умов розрахунків з покупцями і замовниками має свої переваги і недоліки.

Досвід країн з розвиненими ринковими відносинами свідчить про те, що важливою складовою загального механізму управління фінансово-господарською діяльністю підприємства є досконало сформована облікова політика. Особливістю фінансового обліку є використання комплексу елементів облікової політики на (рис. 1), що дозволяють підвищити релевантність сформованої інформації, наприклад щодо дебіторської заборгованості та формування резерву сумнівних боргів [2].

В умовах ринкового господарювання різко позначається попит на інформацію щодо перспектив розвитку бізнесу та встановлення пов'язаного з цим ризику. Тому організація формування облікової політики передбачає, що з усієї сукупності засобів реалізації облікових процедур обираються придатні на даний момент за конкретних умов діяльності підприємства.

Однак, при формуванні облікової політики звертають увагу на ті способи, які мають альтернативу. Зокрема, це стосується методів оцінки об'єктів бухгалтерського обліку.

Організація облікової політики зумовлює обрання форми організації обліку, послідовність організації обробки економічної інформації, формування внутрішніх регламентів, або інструкцій, інші аспекти облікової діяльності.

Методика облікової політики окреслюється у Наказі про облікову політику безпосередньо у розрізі її складових елементів, обумовлює засоби ведення обліку, регламентує ведення рахунків обліку, визначення резерву сумнівних та ідентифікацію безнадійних боргів, визначення результату діяльності тощо [2].

Рис. 1. Схема процесу формування облікової політики

Отже, необґрунтована величина дебіторської заборгованості негативно впливає на розвиток як підприємства, так і економіки в цілому: спричиняє кризу неплатежів, що призводить до гальмування розвитку ринку на якому працює підприємство (внаслідок недоотримання грошових коштів, які б підприємство могло вкласти у свій майбутній розвиток). Тому, суб'єкту господарювання потрібно проводити виважену політику щодо управління дебіторською

заборгованістю, зокрема за наслідками розрахункових операцій з покупцями та замовниками.

Список використаних джерел

1. Бардадим М.В., Свічкар Н.М. Облік та управління дебіторською заборгованістю для зміцнення фінансової безпеки підприємства. *Економіка та суспільство.* 2023. Вип. 50. URL: file:///C:/Users/Nina/Downloads/2372-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2287-1-10-20230518.pdf
2. Левченко З.М. Формування облікової політики підприємства щодо обліку дебіторської заборгованості. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 20. С. 274–277.

Овсюк Н. В.,
доктор економічних наук, професор;
Залевська Д. О.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
Національна академія статистики, обліку та аудиту (м. Київ)

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДОХОДІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах формування ринкових відносин в Україні значно зростають вимоги до достовірності доходів суб'єктів господарювання та процедури їх формування. Потрібний обсяг інформації про фінансово-майновий стан підприємства, доходи, витрати та результати економічної діяльності постійно накопичується в інформаційній базі даних системи бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання (СГ) під впливом держави та соціально-економічних вимог суспільства.

Завдяки процедурам бухгалтерського обліку визначається результат діяльності підприємства прибуток – важливий фактор економічного розвитку держави та ключове джерело ринкової вартості СГ. В процесі його перерозподілу поповнюється дохідна частина бюджетів різних рівнів, що впливає на успішне виконання загальнодержавних програм економічного розвитку. Для контролю обсягу прибутку за напрямами його формування, розподілу та використання на підприємстві, враховуючи об'єктивні причини, зокрема чинні вимоги податкового законодавства, необхідна достовірна інформація про суми доходів підприємства.

Для ухвалення дієвих управлінських рішень на мікро- і макрорівні важливо не лише розкрити інформацію щодо сум отриманих доходів, а й визначити природу його походження, джерела формування, що актуально для оцінки перспектив розвитку фінансово-господарської діяльності і формування достеменної облікової політики СГ. При визначенні економічної сутності та